Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6 (6), November-December 2026
Old ISSN 2774-0374: New ISSN 2985-2749
Website: https://so03.tci-thaijo.org/index.php/IARJ/index
Article ID: e298377

Chinese Students' Interpretation and Understanding of Thai Society and Culture through the Thai Literary Khun Chang Khun Phaen

Jibin Ma[1], Thepporn Mungthanee[2], and Tanit Toadithep[3]
Doctoral Student, Department of Thai Studies, Faculty of Humanities and Social Sciences,
Burapha University, Thailand
E-mail: 63810057@go.buu.ac.th, ORCID ID: https://orcid.org/0009-0007-6307-0224
E-mail: thepporn.mu@go.buu.ac.th, ORCID ID: https://orcid.org/0009-0001-0424-6564
E-mail: tanit@go.buu.ac.th, ORCID ID: https://orcid.org/0009-0001-2813-7469
Received 14/02/2026 Revised 08/03/2026 Accepted 10/04/2026

Abstract

Background and Aims: Literature serves as an important medium for promoting cross-cultural understanding, particularly in Yunnan Province, where Thai language education is widely offered. The Thai literary work Khun Chang Khun Phaen, which is often used as a resource for learning about Thai society and culture, has received considerable scholarly attention. However, previous studies have mainly focused on textual analysis, while the role of cross-cultural readers, especially Chinese readers, has received relatively limited attention. Therefore, this study aims to examine the image of Thai society and culture in Khun Chang Khun Phaen as understood by Chinese students and to analyze the interpretive mechanisms through which they construct meanings of Thai society and culture through reading this literary work.

Methodology: This study adopts an interpretive qualitative research approach. Participants were selected through purposive sampling and consisted of fifteen fourth-year Chinese students majoring in Thai from three universities in Yunnan Province. The literary text used in the study was the prose version of Khun Chang Khun Phaen (2016), from which thirty episodes were selected to create a shared reading experience among participants. Data were collected through semi-structured interviews and focus group discussions. The data were subsequently coded, categorized, and analyzed using interpretive content analysis. Data triangulation was employed to enhance the credibility of the findings.

Results: The findings indicate that Chinese students construct their understanding of Thai society in the text through four interrelated dimensions: (1) a hierarchical social structure reflected through institutional relationships; (2) royal authority exercised through coercion, loyalty, and sacred legitimacy; (3) religious beliefs and supernatural forces embedded in everyday life; and (4) gender inequality transmitted through family structures. In addition, the interpretive process of the students operates through multiple interconnected mechanisms: (1) meaning construction through pre-existing cultural frames of reference; (2) the filtering of textual signs and the expansion of interpretive horizons through external mediators; (3) the revision of understanding through

Citation:
Ma, J., Mungthanee, T., & Toadithep, T. (2026). Chinese Students' Interpretation and Understanding of Thai Society and Culture through the Thai Literary Khun Chang Khun Phaen. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6(6), e298377; DOI: https://doi.org/10.60027/iarj.2026.e298377

Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6 (6), November-December 2026
Old ISSN 2774-0374: New ISSN 2985-2749
Website: https://so03.tci-thaijo.org/index.php/IARJ/index
Article ID: e298377

personal experiences in Thailand; and (4) the reorganization of interpretations through dialogue in group discussions.

Conclusion: Cultural proximity between Thailand and China functions both as a bridge facilitating understanding and as a condition that may produce a sense of familiarity that leads readers to assume understanding without deeper analysis. Nevertheless, group discussion plays a crucial role in encouraging participants to reconsider and refine their interpretations, shifting from immediate judgment toward a more careful consideration of the textual conditions. These findings suggest that cross-cultural understanding is constructed through processes of interaction and negotiated meaning among readers rather than through predetermined consensus.

Keywords: Interpretation and Understanding; Thai Society and Culture; Thai Literature; Chinese Students

Citation:
Ma, J., Mungthanee, T., & Toadithep, T. (2026). Chinese Students' Interpretation and Understanding of Thai Society and Culture through the Thai Literary Khun Chang Khun Phaen. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6(6), e298377; DOI: https://doi.org/10.60027/iarj.2026.e298377

Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6 (6), November-December 2026
Old ISSN 2774-0374: New ISSN 2985-2749
Website: https://so03.tci-thaijo.org/index.php/IARJ/index
Article ID: e298377

การตีความและความเข้าใจสังคมและวัฒนธรรมไทยของนักศึกษาจีนผ่านวรรณคดีไทยเรื่องขุนช้างขุนแผน

จี้ปิน หม่า, เทพพร มังธานี และธนิต โตอดิเทพย์
ภาควิชาไทยศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

บทคัดย่อ

ภูมิหลังและวัตถุประสงค์: วรรณคดีเป็นสื่อสำคัญในการส่งเสริมความเข้าใจข้ามวัฒนธรรม โดยเฉพาะในมณฑลยูนนานซึ่งมีการเรียนการสอนภาษาไทยอย่างกว้างขวาง วรรณคดีไทยเรื่องขุนช้างขุนแผนซึ่งมักถูกใช้เป็นสื่อในการเรียนรู้สังคมและวัฒนธรรมไทยอย่างไรก็ตาม งานวิจัยที่ผ่านมาเกี่ยวกับวรรณคดีเรื่องนี้มักมุ่งเน้นการวิเคราะห์ตัวบทเป็นหลัก ขณะที่บทบาทของผู้อ่านต่างวัฒนธรรม โดยเฉพาะผู้อ่านชาวจีน ยังได้รับความสนใจค่อนข้างจำกัด งานวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาพสังคมและวัฒนธรรมไทยในวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผนตามความเข้าใจของนักศึกษาจีน และวิเคราะห์กลไกการตีความที่นักศึกษาจีนใช้ในการทำความเข้าใจสังคมและวัฒนธรรมไทยผ่านการอ่านวรรณคดีดังกล่าว

ระเบียบวิธีการวิจัย: งานวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพแบบตีความ โดยคัดเลือกผู้เข้าร่วมวิจัยด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จากนักศึกษาจีนชั้นปีที่ 4 สาขาวิชาภาษาไทยจำนวน 15 คน จากมหาวิทยาลัย 3 แห่งในมณฑลยูนนาน ตัวบทที่ใช้คือหนังสือ เล่าเรื่องขุนช้างขุนแผน ฉบับร้อยแก้ว พ.ศ. 2559 ซึ่งคัดเลือกมา 30 ตอนเพื่อใช้เป็นประสบการณ์การอ่านร่วมกัน เครื่องมือในการเก็บข้อมูลประกอบด้วยการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง การสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่มย่อย ข้อมูลที่ได้ถูกนำมาใส่รหัส จัดหมวดหมู่ และวิเคราะห์เนื้อหาเชิงตีความ พร้อมทั้งตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลด้วยวิธีการตรวจสอบแบบสามเส้า

ผลการวิจัย: ผลการศึกษาพบว่านักศึกษาจีนสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับสังคมไทยในตัวบทผ่านสี่มิติที่เชื่อมโยงกัน ได้แก่ 1) โครงสร้างสังคมแบบลำดับชั้นที่สะท้อนผ่านความสัมพันธ์เชิงสถาบัน 2) พระราชอำนาจที่ดำเนินผ่านการบังคับ ความจงรักภักดี และความชอบธรรมเชิงศักดิ์สิทธิ์ 3) ระบบความเชื่อทางศาสนาและพลังเหนือธรรมชาติที่ฝังตัวอยู่ในวิถีชีวิตทางโลก และ 4) ความไม่เท่าเทียมทางเพศที่ถ่ายทอดผ่านโครงสร้างครอบครัว นอกจากนี้ กลไกการตีความของนักศึกษายังเกิดขึ้นผ่านกระบวนการหลายระดับ ได้แก่ 1) การใช้กรอบอ้างอิงทางวัฒนธรรมเดิมในการกำหนดความหมาย 2) การคัดกรองสัญญะและการขยายขอบฟ้าความเข้าใจผ่านตัวกลางภายนอก 3) การทบทวนความเข้าใจผ่านประสบการณ์ชีวิตในประเทศไทย และ 4) การจัดระเบียบความเข้าใจใหม่ผ่านการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในกลุ่มสนทนา

สรุปผล: ความใกล้ชิดทางวัฒนธรรมระหว่างไทยและจีนทำหน้าที่ทั้งเป็นสะพานเชื่อมโยงความเข้าใจและเป็นเงื่อนไขที่อาจสร้างความคุ้นเคยจนเกิดความมั่นใจว่าเข้าใจตัวบทแล้วโดยไม่จำเป็นต้องวิเคราะห์ในระดับลึก อย่างไรก็ตาม กระบวนการสนทนาในกลุ่มมีบทบาทสำคัญในการเปิดพื้นที่ให้ผู้เข้าร่วมได้ทบทวนและปรับความเข้าใจของตนเองจากการตัดสินโดยตรงไปสู่การพิจารณาเงื่อนไขภายในตัวบท ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าความเข้าใจข้ามวัฒนธรรมก่อตัวขึ้นผ่านกระบวนการปฏิสัมพันธ์และการเจรจาความหมายระหว่างผู้อ่านกับผู้อื่น

คำสำคัญ: การตีความและความเข้าใจ; สังคมและวัฒนธรรมไทย; วรรณคดีไทย; นักศึกษาจีน

Citation:
Ma, J., Mungthanee, T., & Toadithep, T. (2026). Chinese Students' Interpretation and Understanding of Thai Society and Culture through the Thai Literary Khun Chang Khun Phaen. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6(6), e298377; DOI: https://doi.org/10.60027/iarj.2026.e298377

Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6 (6), November-December 2026
Old ISSN 2774-0374: New ISSN 2985-2749
Website: https://so03.tci-thaijo.org/index.php/IARJ/index
Article ID: e298377

บทนำ

วรรณคดีในฐานะระบบสัญญะที่สั่งสมความทรงจำทางสังคมและคุณค่าทางวัฒนธรรม ดำรงอยู่ในตำแหน่งสำคัญของการศึกษาด้านความเข้าใจข้ามวัฒนธรรม ลูอิส โรเซนบลัตต์ (Louise Rosenblatt, 1904–2005) ได้เสนอว่าความหมายมิได้ดำรงอยู่อย่างตายตัวในตัวบท การอ่านเป็นกระบวนการธุรกรรมระหว่างผู้อ่านกับตัวบท ความหมายของวรรณกรรมถูกสร้างขึ้นผ่านปฏิสัมพันธ์แบบสองทิศทางระหว่างประสบการณ์ของผู้อ่านกับตัวบท (Rosenblatt, 1978) โวล์ฟกัง อีเซอร์ (Wolfgang Iser,1926–2007) ใช้แนวคิดช่องว่างเพื่ออธิบายว่า ตัวบทวรรณกรรมเปิดพื้นที่ให้ผู้อ่านเข้ามามีส่วนร่วมในการเติมเต็มความหมายของตัวบท (Iser, 1978) ขณะที่อรรถปริวรรตศาสตร์ของ ฮันส์-เกออร์ก กาดาเมอร์ (Hans-Georg Gadamer, 1900–2002) อธิบายว่าความเข้าใจเกิดขึ้น ณ จุดบรรจบระหว่างขอบฟ้าทางประวัติศาสตร์ที่แตกต่างกัน (Gadamer, 2004) ในระดับสังคมของการตีความ สแตนลีย์ ฟิช (Stanley Fish, ค.ศ. 1938–ปัจจุบัน) ได้อธิบายว่า ความหมายของตัวบทมิได้เกิดขึ้นจากการตีความของปัจเจกเพียงลำพัง หากอยู่ภายใต้ขนบการตีความของชุมชนผู้อ่านที่ตนสังกัดอยู่ (Fish, 1980) เมื่อการอ่านเกิดขึ้นในบริบทข้ามวัฒนธรรม กรอบอ้างอิงทางวัฒนธรรมของผู้อ่านจึงกลายเป็นศูนย์กลางของกระบวนการเจรจาต่อรองความหมาย (Kramsch, 2011)

ในงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษาเอเชียซึ่งมีจำนวนไม่มาก John A. Steffensen และคณะ (1978) ได้ศึกษาอิทธิพลของโครงสร้างความรู้ทางวัฒนธรรมต่อความเร็วในการระลึกและความแม่นยำในการจดจำ ขณะที่ Abdullah Alsheikh และคณะ (2022) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างความรู้ทางวัฒนธรรมกับความสามารถทางภาษาต่างประเทศ งานศึกษาลักษณะนี้มักให้ความสำคัญกับกระบวนการทางปัญญาของการอ่านมากกว่าการพิจารณาว่าผู้อ่านสามารถทำความเข้าใจโครงสร้างทางสังคมและระบบค่านิยมของวัฒนธรรมอื่นผ่านตัวบทวรรณคดีได้อย่างไร

ในอีกด้านหนึ่ง วรรณคดีเรื่อง*ขุนช้างขุนแผน* ถือเป็นวรรณคดีที่มีความสำคัญในวรรณกรรมไทย และมักถูกใช้เป็นแหล่งอ้างอิงในการทำความเข้าใจสังคม วิถีชีวิต และคติความเชื่อของสังคมไทยในอดีต แม้งานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับตัวบทนี้จะครอบคลุมหลายประเด็น ทั้งความสัมพันธ์เชิงอำนาจและเพศภาวะ (ดิษยทรรศน์ ศรีบุญเรือง & อรทัย เพียยุระ, 2563) ระบบความเชื่อ (Baker & Pasuk, 2013) และสัญลักษณ์ทางวรรณศิลป์ (สนธยา นิกูลรัมย์ และคณะ, 2567) แต่งานเหล่านี้ส่วนใหญ่ยังคงมุ่งวิเคราะห์ตัวบทหรือกรอบคิดของนักวิชาการเป็นหลัก กระบวนการตีความของผู้อ่านต่างวัฒนธรรม โดยเฉพาะผู้อ่านชาวจีนในบริบทไทย–จีน จึงยังไม่ได้รับการศึกษาอย่างเป็นระบบ

จากข้อมูลเบื้องต้น วรรณคดีไทยเรื่องขุนช้างขุนแผน ถูกนำมาใช้ในการเรียนการสอนในสาขาวิชาภาษาไทยของมหาวิทยาลัยหลายแห่งในมณฑลยูนนาน นักศึกษาจึงกลายเป็นผู้อ่านวรรณคดีไทยจากต่างวัฒนธรรมที่อยู่ในบริบทไทย–จีน ซึ่งทั้งใกล้ชิดและแตกต่างทางวัฒนธรรม อย่างไรก็ตาม ในการจัดการเรียนการสอน วรรณคดีมักยังถูกวางไว้เป็นส่วนเสริมของการเรียนภาษา ทำให้ศักยภาพด้านการตีความข้ามวัฒนธรรมของนักศึกษายังไม่ได้รับการใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่

โดยสรุป แม้ทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านและการศึกษาเกี่ยวกับการอ่านข้ามวัฒนธรรมจะให้กรอบสำคัญในการอธิบายการสร้างความหมายของผู้อ่าน แต่งานวิจัยจำนวนมากยังเน้นบริบทภาษาอังกฤษหรือกระบวนการทางปัญญา ขณะที่งานศึกษาวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผน มักเน้นการวิเคราะห์ตัวบท ส่งผลให้ยังมีคำถามสำคัญว่า

Citation:
Ma, J., Mungthanee, T., & Toadithep, T. (2026). Chinese Students' Interpretation and Understanding of Thai Society and Culture through the Thai Literary Khun Chang Khun Phaen. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6(6), e298377; DOI: https://doi.org/10.60027/iarj.2026.e298377

Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6 (6), November-December 2026
Old ISSN 2774-0374: New ISSN 2985-2749
Website: https://so03.tci-thaijo.org/index.php/IARJ/index
Article ID: e298377

นักศึกษาจีนทำความเข้าใจสังคมและวัฒนธรรมไทยจากวรรณคดีเรื่องนี้อย่างไร และกระบวนการตีความดังกล่าวดำเนินไปในลักษณะใดภายใต้บริบทการอ่านข้ามวัฒนธรรม

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปรากฏการณ์สังคมและวัฒนธรรมไทยในตัวบทวรรณคดีไทยเรื่องขุนช้างขุนแผนตามความเข้าใจนักศึกษาจีน

2. เพื่อวิเคราะห์กลไกการตีความสังคมและวัฒนธรรมไทยของนักศึกษาจีนผ่านการอ่านวรรณคดีไทยเรื่องขุนช้างขุนแผน

การทบทวนวรรณกรรม

การทบทวนวรรณกรรมของงานวิจัยนี้ประกอบด้วยสองส่วน ได้แก่ การทบทวนแนวคิดและทฤษฎีพื้นฐานเพื่อนำเสนอกรอบการวิเคราะห์ และการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อระบุช่องว่างการวิจัยที่งานวิจัยนี้มุ่งจะเติมเต็ม รายละเอียดมีดังต่อไปนี้

1. แนวคิดและทฤษฎี

งานวิจัยนี้ใช้สามกรอบแนวคิด ได้แก่ แนวคิดข้ามวัฒนธรรมเพื่อมองบริบทการอ่านต่างภาษาและวัฒนธรรม อรรถปริวรรตศาสตร์เพื่ออธิบายเงื่อนไขของการทำความเข้าใจ และทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านเพื่อวิเคราะห์กระบวนการสร้างความหมายจากการอ่านจริง

1.1 แนวคิดข้ามวัฒนธรรม

แนวคิดข้ามวัฒนธรรมมิใช่ทฤษฎีเฉพาะระบบเดียว แต่เป็นมุมมองในการพิจารณาปฏิสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมที่ตั้งอยู่บนความแตกต่างของภาษา ความหมาย และกรอบการตีความ

แคลร์ แครมช์ (Claire Kramsch, ค.ศ. 1946–ปัจจุบัน)ชี้ว่า ภาษาและวัฒนธรรมเชื่อมโยงกันผ่านบรรทัดฐานของการตีความ ทำให้ผู้อ่านจากต่างวัฒนธรรมต้องอาศัยกรอบการตีความของตนในการทำความเข้าใจความหมายทางวัฒนธรรมที่แฝงอยู่ในภาษา(Kramsch,1993) Kramsch ยังได้เสนอว่า ในการปฏิสัมพันธ์ข้ามวัฒนธรรม ความไม่สอดคล้องของกรอบความหมายอาจก่อให้เกิดความเข้าใจผิดเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งมิได้เป็นอุปสรรคของความเข้าใจ หากเป็นเงื่อนไขที่กระตุ้นให้เกิดการเจรจาและการปรับกรอบการตีความ (Kramsch,2011) แนวคิดดังกล่าวช่วยอธิบายสถานการณ์ที่ผู้อ่านต่างวัฒนธรรมต้องเผชิญเมื่ออ่านตัวบทที่สะท้อนบริบทสังคมและวัฒนธรรมที่แตกต่าง

ต่อมาไมเคิล ไบรัม (Michael Byram,1946–ปัจจุบัน) ได้พัฒนากรอบความสามารถสื่อสารข้ามวัฒนธรรม ซึ่งเน้นบทบาทของทัศนคติ ความรู้ และทักษะในการตีความความหมายทางวัฒนธรรม (Byram,1997) แนวคิดนี้สามารถใช้เป็นกรอบในการพิจารณาว่านักศึกษาจีนใช้กรอบอ้างอิงใดในการทำความเข้าใจและประเมินพฤติกรรมหรือค่านิยมของตัวละครในบริบทสังคมไทย ดาร์ลา เค. เดียร์ดอร์ฟ (Darla K. Deardorff, ค.ศ. 1965–ปัจจุบัน) ได้สังเคราะห์องค์ประกอบของสมรรถนะข้ามวัฒนธรรม โดยเน้นความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติ ความรู้ และทักษะการตีความ (Deardorff ,2006) แนวคิดดังกล่าวสามารถใช้เป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพเพื่อสำรวจว่าผู้อ่านมีท่าทีเปิดกว้างหรือเกิดอคติทางวัฒนธรรมอย่างไร เมื่อต้องเผชิญกับค่านิยมหรือปรากฏการณ์ในตัวบทที่แตกต่างจากวัฒนธรรมเดิมของตน

Citation:
Ma, J., Mungthanee, T., & Toadithep, T. (2026). Chinese Students' Interpretation and Understanding of Thai Society and Culture through the Thai Literary Khun Chang Khun Phaen. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6(6), e298377; DOI: https://doi.org/10.60027/iarj.2026.e298377

Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6 (6), November-December 2026
Old ISSN 2774-0374: New ISSN 2985-2749
Website: https://so03.tci-thaijo.org/index.php/IARJ/index
Article ID: e298377

ดังนั้น แนวคิดข้ามวัฒนธรรมจึงถูกนำมาใช้เป็นจุดยืนทางวิธีวิทยาของงานวิจัยนี้ เพื่อพิจารณาการอ่านวรรณคดีของนักศึกษาจีนในฐานะกระบวนการสนทนากับความแตกต่างทางวัฒนธรรม โดยมิได้ตั้งอยู่บนสมมติฐานว่าผู้อ่านต่างวัฒนธรรมควรตีความตัวบทในลักษณะเดียวกับผู้อ่านชาวไทย หากมุ่งตั้งคำถามว่า รหัสและบรรทัดฐานทางวัฒนธรรมที่ปรากฏในตัวบทได้รับการทำความเข้าใจและให้ความหมายอย่างไรผ่านมุมมองของผู้อ่านชาวจีน

1.2 อรรถปริวรรตศาสตร์

อรรถปริวรรตศาสตร์เชิงปรัชญาของกาดาเมอร์ ให้กรอบสำคัญในการอธิบายเงื่อนไขของการทำความเข้าใจ โดยเฉพาะแนวคิดอคติเบื้องต้น (Vorurteil) ซึ่งชี้ว่าผู้เข้าใจย่อมเข้าสู่การตีความพร้อมกับโครงสร้างความเข้าใจล่วงหน้าที่เกิดจากประสบการณ์และภูมิหลังทางวัฒนธรรม(Gadamer,2004) แนวคิดนี้ช่วยอธิบายว่าภูมิหลังทางสังคมและวัฒนธรรมของนักศึกษาจีนทำหน้าที่เป็นเงื่อนไขตั้งต้นในการทำความเข้าใจตัวบท ขณะเดียวกัน แนวคิดการหลอมรวมของขอบฟ้า (Horizontverschmelzung) ใช้อธิบายกระบวนการที่กรอบความเข้าใจของผู้อ่านค่อย ๆ ปรับตัวผ่านการเผชิญกับความหมายในตัวบท จนก่อรูปความเข้าใจใหม่ (Gadamer, 2004)

ในบริบทการตีความข้ามวัฒนธรรม ไรโมน ปานิกการ์ (Raimon Panikkar,1918–2010) ได้เสนอว่าแต่ละวัฒนธรรมมีโครงสร้างความหมายพื้นฐานของตนเอง (Panikkar,1979) แนวคิดนี้ช่วยอธิบายว่าผู้อ่านจากต่างวัฒนธรรมอาจใช้กรอบความเข้าใจของตนในการรับรู้และตีความปรากฏการณ์ทางสังคมและวัฒนธรรมที่ปรากฏในตัวบท นอกจากนี้ ปอล ริเกอร์ (Paul Ricœur,1913–2005) ได้เสนอว่าตัวบทมีความเป็นอิสระจากผู้เขียนและบริบทดั้งเดิม (Ricœur,1981) แนวคิดดังกล่าวเปิดพื้นที่ให้การวิเคราะห์มุ่งไปที่กระบวนการสร้างความหมายของผู้อ่านในบริบทปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษานี้ที่มุ่งสำรวจว่าผู้อ่านต่างวัฒนธรรมสร้างความเข้าใจต่อสังคมและวัฒนธรรมไทยผ่านการอ่านตัวบทวรรณคดีอย่างไร

แนวคิดอคติเบื้องต้นของกาดาเมอร์จึงถูกนำมาใช้เป็นกรอบในการพิจารณาว่าภูมิหลังทางวัฒนธรรมและเงื่อนไขทางสังคมที่หล่อหลอมตัวตนของนักศึกษาจีนได้เข้ามาทำหน้าที่เป็นเงื่อนไขตั้งต้นในกระบวนการทำความเข้าใจตัวบทอย่างไร ขณะที่แนวคิดการหลอมรวมของขอบฟ้าถูกใช้อธิบายกระบวนการที่ขอบฟ้าทางวัฒนธรรมของนักศึกษาจีนกับขอบฟ้าทางสังคมและวัฒนธรรมของตัวบทวรรณคดีไทยเข้ามาพบกันและก่อรูปความเข้าใจใหม่ขึ้น

1.3 ทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน

ทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านให้กรอบในการวิเคราะห์กระบวนการสร้างความหมายที่เกิดขึ้นระหว่างผู้อ่านกับตัวบท โรเซนบลัตต์ได้เสนอว่าการอ่านเป็นกระบวนการธุรกรรมระหว่างผู้อ่านกับตัวบท (Rosenblatt,1978) แนวคิดนี้ช่วยให้การศึกษานี้มองการอ่านวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผน ในฐานะกระบวนการที่ความหมายเกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้อ่านกับตัวบท ในเชิงโครงสร้างของกระบวนการอ่าน ฮันส์ โรเบิร์ต เยาส์ (Hans Robert Jauss,1921–1997)ได้เสนอแนวคิดขอบฟ้าแห่งความคาดหวัง (Horizon of Expectations) (Jauss,1982) ซึ่งช่วยอธิบายว่าภูมิหลังทางวัฒนธรรมและประสบการณ์การอ่านของนักศึกษาจีนทำหน้าที่เป็นเงื่อนไขเบื้องต้นในการตีความความหมายทางสังคมและวัฒนธรรมในตัวบท ขณะเดียวกัน อีเซอร์ได้เสนอแนวคิดช่องว่างของตัวบท (Gap) (Iser,1978) ซึ่งช่วยอธิบายว่าช่องว่างทางความหมายในตัวบทสามารถกระตุ้นให้ผู้อ่านเข้ามามีส่วนร่วมในการประกอบสร้างความหมาย ในระดับสังคมของการตีความ ฟิชได้เสนอแนวคิดชุมชนการตีความ (Interpretive Communities) (Fish,1980) ซึ่งช่วยให้การศึกษานี้สามารถพิจารณาว่าการตีความของ

Citation:
Ma, J., Mungthanee, T., & Toadithep, T. (2026). Chinese Students' Interpretation and Understanding of Thai Society and Culture through the Thai Literary Khun Chang Khun Phaen. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6(6), e298377; DOI: https://doi.org/10.60027/iarj.2026.e298377

Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6 (6), November-December 2026
Old ISSN 2774-0374: New ISSN 2985-2749
Website: https://so03.tci-thaijo.org/index.php/IARJ/index
Article ID: e298377

นักศึกษาจีนมิได้เป็นการอ่านของปัจเจกเพียงลำพัง หากยังได้รับอิทธิพลจากบรรทัดฐานและกลยุทธ์การตีความที่เกิดขึ้นภายในกลุ่มผู้อ่านร่วมกัน

แนวคิดเหล่านี้ช่วยให้การวิจัยสามารถวิเคราะห์ได้ทั้งเงื่อนไขทางวัฒนธรรมของผู้อ่าน โครงสร้างของตัวบท และพลวัตของการตีความในระดับกลุ่ม ซึ่งล้วนมีบทบาทต่อกระบวนการที่นักศึกษาจีนสร้างความเข้าใจต่อสังคมและวัฒนธรรมไทยผ่านการอ่านวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผน

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้สำรวจเอกสารทางวิชาการอย่างเป็นระบบจากฐานข้อมูลทั้งในประเทศไทย ประเทศจีน และระดับสากล และจัดกลุ่มงานวิจัยที่เกี่ยวข้องออกเป็นสามส่วนหลัก ดังนี้

2.1 งานวิจัยเกี่ยวกับวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผน

วรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผนได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่องมาเป็นเวลานาน และมีงานวิจัยจากหลายมุมมอง เมื่อพิจารณาเฉพาะงานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับประเด็นของการวิจัยครั้งนี้ พบว่างานศึกษาที่มีอยู่สามารถจัดออกได้เป็นสามแนวทาง ได้แก่การศึกษาภาพลักษณ์สังคมและคติความเชื่อ การวิเคราะห์โครงสร้างทางเพศสภาพและความขัดแย้งทางศีลธรรม การศึกษาการแปรเปลี่ยนความหมายข้ามบริบท

ในด้านการศึกษาภาพลักษณ์สังคมและคติความเชื่อ Baker และ Pasuk (2013) ที่นำเสนอแนวคิดเรื่องความคุ้มครองในฐานะมโนทัศน์หลักของสังคมไทย กิตติศักดิ์ เจิมสิทธิประเสริฐ (2554) ที่ศึกษานัยทางการเมืองเกี่ยวกับความจงรักภักดีและการขบถ และ Duan (2021) ที่วิเคราะห์ความหมายทางวัฒนธรรมและศาสนาผ่านฉากความฝัน

ในด้านการวิเคราะห์โครงสร้างทางเพศสภาพและความขัดแย้งทางศีลธรรม สุพัชริณทร์ นาคคงคำ (2564) ที่วิเคราะห์ภาพแทนทางเพศภายใต้โครงสร้างปิตาธิปไตย ดิษยทรรศน์ ศรีบุญเรือง (2563) ที่ศึกษาเพศภาวะและเพศวิถีของตัวละคร

ในด้านการศึกษาการแปรเปลี่ยนความหมายข้ามบริบท ทับทิม แซ่เหลี่ยง (2563) ที่เผยปัญหาการถ่ายทอดนัยทางวัฒนธรรมผ่านการแปล และ Nguyen Kieu Yen (2019) ที่นำขุนช้างขุนแผนไปใช้ในการสอนที่เวียดนามแต่ยังหยุดอยู่ที่ระดับหลักสูตร

งานวิจัยเหล่านี้ล้วนใช้การวิเคราะห์จากภายในตัวบทหรือจากมุมมองของนักวิชาการเป็นหลัก ขณะที่มุมมองของผู้อ่าน โดยเฉพาะผู้อ่านที่มีภูมิหลังทางวัฒนธรรมแตกต่างจากบริบทของวรรณคดี ยังปรากฏอยู่ค่อนข้างจำกัด กระบวนการทำความเข้าใจของผู้อ่านระหว่างการอ่านยังไม่ได้รับการพิจารณาในฐานะประเด็นการศึกษาหลัก

2.2 อรรถปริวรรตศาสตร์กับการศึกษาการทำความเข้าใจวรรณกรรม

งานวิจัยในกลุ่มนี้ครอบคลุมสามระดับ ในระดับพื้นฐานทางทฤษฎี Bleich (1978) เสนอแนวคิดเรื่องการฉายภาพเชิงอัตวิสัยของผู้อ่าน มอบกรอบการวิเคราะห์ว่าผู้อ่านต่อรองและสร้างสรรค์ความหมายในบริบทเฉพาะอย่างไร Holub (1984) เสนอกรอบแนวคิดสำหรับพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างข้อจำกัดของตัวบทกับบทบาทของผู้อ่านในการสร้างความหมาย ในระดับกระบวนการอ่าน Langer (1995) เสนอแบบจำลองโลกแห่งความเข้าใจ 4 จุดยืน ซึ่งเปิดโอกาสให้ติดตามกระบวนการทำความเข้าใจตั้งแต่การกระตุ้นความเข้าใจเดิมไปจนถึงการสะท้อนคิดภายหลัง Peskin (1998) ค้นพบว่าประสบการณ์ทางวรรณกรรมที่แตกต่างกันส่งผลต่อกลยุทธ์การสร้างความหมาย สะท้อนบทบาทของความเข้าใจล่วงหน้าตามอรรถปริวรรตศาสตร์ ในระดับบริบทข้ามวัฒนธรรม Kern

Citation:
Ma, J., Mungthanee, T., & Toadithep, T. (2026). Chinese Students' Interpretation and Understanding of Thai Society and Culture through the Thai Literary Khun Chang Khun Phaen. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6(6), e298377; DOI: https://doi.org/10.60027/iarj.2026.e298377

Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6 (6), November-December 2026
Old ISSN 2774-0374: New ISSN 2985-2749
Website: https://so03.tci-thaijo.org/index.php/IARJ/index
Article ID: e298377

(2000) แสดงให้เห็นว่าการอ่านภาษาต่างประเทศเป็นกระบวนการเจรจาต่อรองความหมายภายใต้เงื่อนไขทางสังคมและวัฒนธรรม Kramsch (2011) เสนอแนวคิดเรื่องสมรรถนะเชิงสัญญะ และ Liddicoat และ Scarino (2013) เสนอแนวคิดเรื่องการลดศูนย์กลางของตนเอง

งานวิจัยดังกล่าวส่วนใหญ่ยังคงดำเนินการภายในบริบทวัฒนธรรมเดียว ส่วนงานวิจัยที่ขยายกรอบอรรถปริวรรตศาสตร์สู่บริบทข้ามวัฒนธรรมนั้นมุ่งเน้นการสร้างแบบจำลองทางทฤษฎีเป็นสำคัญ จึงยังขาดหลักฐานเชิงประจักษ์ที่แสดงให้เห็นว่ากลไกการตีความดำเนินไปอย่างไรในประสบการณ์การอ่านจริงของผู้อ่านต่างวัฒนธรรม โดยเฉพาะในกรณีที่ทั้งสองฝ่ายเป็นวัฒนธรรมเอเชียซึ่งมีทั้งความใกล้ชิดและความแตกต่างในคราวเดียวกัน

2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวกับการอ่านข้ามวัฒนธรรม

Steffensen และคณะ (1978) พบว่าผู้อ่านสามารถทำความเข้าใจเนื้อหาที่สอดคล้องกับประสบการณ์ทางวัฒนธรรมของตนได้ดีกว่า และชี้ว่าโครงสร้างความรู้ทางวัฒนธรรมมีบทบาทสำคัญต่อการทำความเข้าใจมากกว่าความยากของตัวบทในเชิงภาษาเพียงอย่างเดียว Alsheikh และคณะ (2022) ศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างความรู้ทางวัฒนธรรมกับความสามารถทางภาษาต่างประเทศ พบว่าแม้ผู้อ่านจะมีพื้นฐานทางวัฒนธรรมที่สอดคล้องกับเนื้อหา หากมีข้อจำกัดด้านภาษาก็ยังประสบอุปสรรคในการสร้างความหมาย

งานวิจัยเหล่านี้มุ่งเน้นกระบวนการทางปัญญาและการดึงข้อมูล แต่ยังไม่ได้ศึกษาว่าผู้อ่านสร้างความเข้าใจเชิงลึกต่อโครงสร้างทางสังคมและระบบค่านิยมของวัฒนธรรมอื่นผ่านตัวบทวรรณคดีอย่างไร โดยเฉพาะในบริบทเอเชียสู่เอเชียที่มีพื้นฐานวัฒนธรรมร่วมแต่มีรูปแบบการแสดงออกที่แตกต่าง

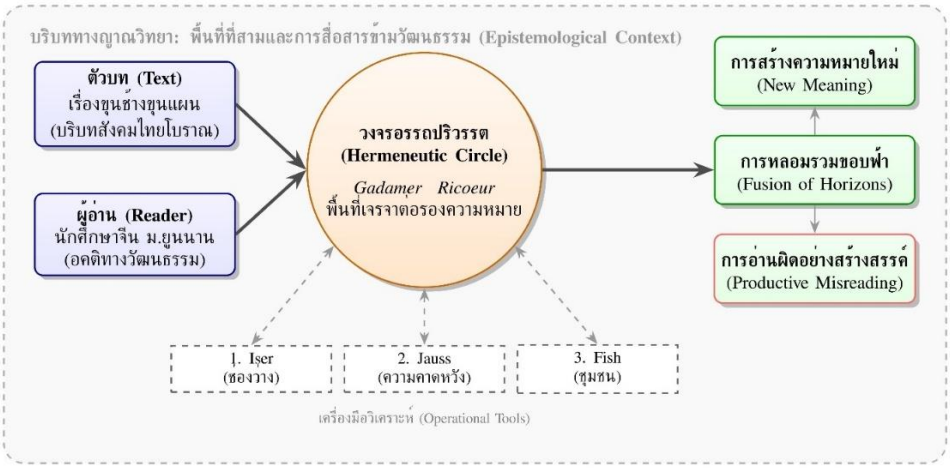
โดยสรุป จากการทบทวนวรรณกรรมทั้งหมดข้างต้น งานวิจัยที่ผ่านมามีข้อจำกัดร่วมกัน ได้แก่ การศึกษาขุนช้างขุนแผนตั้งอยู่บนกรอบคิดแบบตัวบทเป็นศูนย์กลางและละเลยผู้อ่านต่างวัฒนธรรม การวิจัยเชิงอรรถปริวรรตทดสอบเฉพาะผู้อ่านในวัฒนธรรมเดียวกันและวิเคราะห์ผลลัพธ์โดยขาดการศึกษากระบวนการ และการวิจัยการอ่านข้ามวัฒนธรรมยังขาดบริบทเอเชียสู่เอเชีย โดยเฉพาะกรณีไทย-จีน ช่องว่างเหล่านี้จึงเป็นพื้นที่ของงานวิจัยนี้

กรอบแนวคิดการวิจัย

ทฤษฎีและงานวิจัยที่ได้ทบทวนมาถูกนำมาบูรณาการเพื่อสร้างกรอบแนวคิดของการวิจัยครั้งนี้ ดังแสดงในภาพต่อไปนี้ โดยในระดับจุดยืนทางวิธีวิทยา การศึกษานี้ตั้งอยู่บนมุมมองของการอ่านข้ามวัฒนธรรม ซึ่งมองการอ่านวรรณคดีเป็นกระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้อ่านกับตัวบทภายใต้ภูมิหลังทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน

Citation:
Ma, J., Mungthanee, T., & Toadithep, T. (2026). Chinese Students' Interpretation and Understanding of Thai Society and Culture through the Thai Literary Khun Chang Khun Phaen. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6(6), e298377; DOI: https://doi.org/10.60027/iarj.2026.e298377

Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6 (6), November-December 2026
Old ISSN 2774-0374: New ISSN 2985-2749
Website: https://so03.tci-thaijo.org/index.php/IARJ/index
Article ID: e298377

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ในระดับทฤษฎี การศึกษานี้ยึดแนวคิดวงจรอรรถปริวรรตของกาดาเมอร์และริเกอร์เป็นฐานในการอธิบายกระบวนการทำความเข้าใจ ขณะที่แนวคิดจากทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน ได้แก่ ช่องว่างของอีเซอร์ ขอบฟ้าแห่งความคาดหวังของเยาส์ และชุมชนการตีความของฟิช ถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือวิเคราะห์กลไกการสร้างความหมายของผู้อ่าน

กระบวนการตีความดังกล่าวนำไปสู่การหลอมรวมของขอบฟ้าระหว่างผู้อ่านกับตัวบท ซึ่งอาจก่อให้เกิดการอ่านคลาดเคลื่อนอย่างสร้างสรรค์ และนำไปสู่การก่อรูปของความหมายใหม่ในบริบทของผู้อ่านต่างวัฒนธรรม

ระเบียบวิธีการวิจัย

งานวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพแบบตีความ (Interpretive Qualitative Research) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลผ่านการวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์ (Interview) และการสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group Discussion) ข้อมูลที่ได้รับถูกนำมาใส่รหัส จัดหมวดหมู่ และวิเคราะห์เนื้อหาเชิงตีความ ที่มีขั้นตอนรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. จำกัดขอบเขตของการวิจัย

1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

วรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผน เป็นวรรณคดีที่สืบทอดมายาวนานกว่าร้อยปี ส่งผลให้มีตัวบทหลายฉบับปรากฏขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายของการวิจัยนี้ ซึ่งคือนักศึกษาจีนวิชาเอกภาษาไทยระดับปริญญาตรี ผู้วิจัยได้คำนึงถึงระดับความสามารถทางภาษาไทยของกลุ่มดังกล่าว ซึ่งอาจแตกต่างจากนักศึกษาไทยในระดับปริญญาตรี ตลอดจนวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนั้น ตัวบทที่เลือกใช้คือ *เล่าเรื่องขุนช้างขุนแผน* ตีพิมพ์เมื่อ พ.ศ. 2559 โดยสำนักพิมพ์แสงดาว เรียบเรียงจากเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผนโดยดร.รื่นฤทัย สัจจพันธุ์

ตัวบทนี้มีลักษณะสำคัญ คือ 1) เป็นฉบับที่ปรับถอดจากเสภากลอนเรื่องขุนช้างขุนแผน ซึ่งถือเป็นต้นแบบสำคัญของตัวบทที่เกิดขึ้นภายหลัง 2) ใช้ร้อยแก้วในการพรรณนาเนื้อเรื่องแทนร้อยกรอง เนื่องจากร้อยกรองอาจเป็นอุปสรรคต่อความเข้าใจของนักศึกษาจีน 3) แม้จะใช้ร้อยแก้วเป็นหลัก แต่ยังคงรักษาร้อยกรองบางส่วน

Citation:
Ma, J., Mungthanee, T., & Toadithep, T. (2026). Chinese Students' Interpretation and Understanding of Thai Society and Culture through the Thai Literary Khun Chang Khun Phaen. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6(6), e298377; DOI: https://doi.org/10.60027/iarj.2026.e298377

Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6 (6), November-December 2026
Old ISSN 2774-0374: New ISSN 2985-2749
Website: https://so03.tci-thaijo.org/index.php/IARJ/index
Article ID: e298377

ไว้ เพื่อให้ผู้อ่านได้สัมผัสสุนทรียศาสตร์ของวรรณคดีเรื่องนี้ การวิจัยครั้งนี้ได้คัดเลือก 30 ตอนจากตัวบทดังกล่าว โดยกำหนดเกณฑ์การคัดเลือกตามการปรากฏของมิติทางสังคมและวัฒนธรรมที่สอดคล้องกับกรอบแนวคิดของการวิจัย ได้แก่ ฉากที่พรรณนาถึงความเชื่อ ความสัมพันธ์ พิธีกรรม และโครงสร้างสังคม นับว่าสามารถแสดงภาพรวมสังคมและวัฒนธรรมไทยอย่างรอบด้าน

1.2 ขอบเขตกลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายของการวิจัยนี้คือ นักศึกษาจีนจำนวน 15 คน ซึ่งเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 4 สาขาวิชาภาษาไทยจาก 3 มหาวิทยาลัยในมณฑลยูนนาน ผู้เข้าร่วมวิจัยนี้มีคุณสมบัติดังนี้ 1) เป็นนักศึกษาจีน สาขาภาษาไทย ชั้นปีที่ 4 ซึ่งเป็นช่วงที่มีความสามารถทางภาษาไทยในระดับสูงเพียงพอ และได้ผ่านกระบวนการเรียนรู้ด้านภาษาและวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่อง 2) มีความสนใจด้านวรรณคดีไทยและสังคมวัฒนธรรมไทย และมีประสบการณ์ศึกษาอยู่ในประเทศไทยประมาณ 1–2 ปี 3) มีความสนใจด้านวรรณคดีและเคยอ่านวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผน รวมทั้งวรรณคดีไทยอื่น ๆ 4) ผ่านการทดสอบมาตรฐานภาษาไทยร่วมกันของมหาวิทยาลัยในมณฑลยูนนาน ระดับ 4 หรือการทดสอบความสามารถทางภาษาไทยในระดับเทียบเท่าหรือสูงกว่า เพื่อให้มั่นใจว่าผู้เข้าร่วมมีพื้นฐานทางภาษาไทยเพียงพอสำหรับการอ่านและทำความเข้าใจวรรณคดีไทย

2. เครื่องมือในการวิจัย

งานวิจัยนี้ใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างและแนวคำถามการสนทนากลุ่มย่อยเป็นเครื่องมือหลักในการเก็บรวบรวมข้อมูล แนวคำถามมีลักษณะปลายเปิด เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ให้ข้อมูลสามารถอธิบายมุมมอง กระบวนการคิด และประสบการณ์การอ่านของตนเองได้อย่างอิสระ เครื่องมือทั้งสองได้รับการพัฒนาและตรวจสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

งานวิจัยนี้ใช้ข้อมูล 2 ประเภท ได้แก่ ข้อมูลตัวบท (Textual Data) คือต้นฉบับเรื่องขุนช้างขุนแผนฉบับตีพิมพ์ที่เหมาะสมกับระดับการอ่านของผู้เรียนชาวจีนและงานวิจัยอื่นที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลทางวาจา (Verbal Data) จากการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม โดยผู้เข้าร่วมทุกคนลงนามในหนังสือแสดงเจตนายินยอมและอนุญาตให้บันทึกเสียง ก่อนการเก็บข้อมูล ผู้เข้าร่วมวิจัยทุกคนได้อ่านตัวบทวรรณคดี 30 ตอนที่กำหนดร่วมกันเพื่อสร้างประสบการณ์การอ่านภายใต้เงื่อนไขเดียวกัน การเก็บรวบรวมข้อมูลจึงครอบคลุมทั้งมิติเอกสารและภาคสนาม โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1. การเก็บข้อมูลจากเอกสาร

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารประเภทต่าง ๆ ได้แก่ หนังสือ งานวิจัย บทความ วิทยานิพนธ์ และดุษฎีนิพนธ์ ซึ่งเนื้อหาประกอบด้วยองค์ความรู้ ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องประกอบด้วยองค์ความรู้เกี่ยวกับวรรณคดีไทยเรื่องขุนช้างขุนแผน องค์ความรู้เกี่ยวกับการศึกษาวรรณคดีไทยในบริบทจีน ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องประกอบด้วยแนวคิดทฤษฎีการตีความ แนวคิดข้ามวัฒนธรรม ทฤษฎีการตอบสนองผู้อ่าน ส่วนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องประกอบด้วยงานวิจัยเกี่ยวกับขุนช้างขุนแผน และงานวิจัยเกี่ยวกับการตีความข้ามวัฒนธรรมในวรรณกรรม

3.2 การเก็บข้อมูลจากภาคสนาม

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม ณ มหาวิทยาลัยทั้ง 3 แห่ง โดยบูรณาการวิธีการเก็บข้อมูล 2 รูปแบบ ดังนี้ 1) การสัมภาษณ์ แบ่งออกเป็น 2 ระยะ โดยระยะแรกเป็นการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง

Citation:
Ma, J., Mungthanee, T., & Toadithep, T. (2026). Chinese Students' Interpretation and Understanding of Thai Society and Culture through the Thai Literary Khun Chang Khun Phaen. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6(6), e298377; DOI: https://doi.org/10.60027/iarj.2026.e298377

Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6 (6), November-December 2026
Old ISSN 2774-0374: New ISSN 2985-2749
Website: https://so03.tci-thaijo.org/index.php/IARJ/index
Article ID: e298377

เพื่อสำรวจภาพรวมของการตีความ จากนั้นระยะที่สองเป็นการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อเจาะจงประเด็นที่ค้นพบจนข้อมูลอิ่มตัว 2) การสนทนากลุ่มย่อย ประกอบด้วยผู้เข้าร่วม 3–5 คน ใช้ระยะเวลาประมาณ 1–1.5 ชั่วโมง เพื่อรวบรวมข้อมูลจากหลากมุมมองและเสริมความลึกของข้อมูล

4. การตรวจข้อมูลและนำเสนอผล

ผู้วิจัยใช้การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Data Triangulation) ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านแหล่งที่มา ด้านบุคคล และด้านเวลา เพื่อยืนยันความน่าเชื่อถือของข้อมูล จากนั้นจึงนำข้อมูลมาใส่รหัส จัดหมวดหมู่ และวิเคราะห์เนื้อหาเชิงตีความ และนำเสนอผลการวิจัยในลักษณะพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

ผลการวิจัย

งานวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลจากนักศึกษาจีนวิชาเอกภาษาไทย 15 คน ด้วยการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่มย่อย แล้ววิเคราะห์แบบอุปนัย ผลการวิจัยนำเสนอเป็นสองส่วนตามวัตถุประสงค์ ได้แก่ภาพสังคมและวัฒนธรรมไทยในตัวบทตามความเข้าใจของนักศึกษาจีน และ กลไกการตีความสังคมและวัฒนธรรมไทย

1. ภาพสังคมและวัฒนธรรมไทยในตัวบทวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผนตามความเข้าใจของนักศึกษาจีน

จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ภาพสังคมและวัฒนธรรมไทยที่นักศึกษาจีนสร้างความเข้าใจขึ้นจากตัวบทจำแนกได้เป็นสี่มิติที่เชื่อมโยงกัน ได้แก่ 1) ภาพสังคมลำดับชั้นผ่านการครอบครองและการจัดสรรเชิงสถาบัน 2) ภาพสังคมเกี่ยวกับพระราชอำนาจ 3) ภาพสังคมที่ศาสนาและพลังเหนือธรรมชาติดำรงอยู่ในวิถีชีวิตทางโลก และ 4) ภาพความไม่เท่าเทียมทางเพศ ตามความเข้าใจของนักศึกษา ลำดับชั้นเป็นโครงร่างพื้นฐาน พระราชอำนาจเป็นแรงขับเคลื่อน ศาสนาให้ความชอบธรรม ขณะที่ความไม่เท่าเทียมทางเพศแทรกอยู่ในทุกมิติ

1.1 ภาพสังคมลำดับชั้นผ่านการครอบครองและการจัดสรรเชิงสถาบัน

ตามความเข้าใจของนักศึกษาจีน ตำแหน่งของบุคคลในสังคมของตัวบทเกี่ยวพันกับทรัพยากรและกำลังคนที่ครอบครอง ภาพสังคมนี้ประกอบด้วยสองมิติ

มิติแรก นักศึกษาสังเกตว่าบริวารทำหน้าที่เป็นเครื่องบ่งชี้สถานะ โดยมีการเปรียบเทียบกับระบบหนูปี้(奴婢)ในจีนโบราณ จำนวนบริวารสะท้อนฐานะและอำนาจทางสังคม (Zhang, Chen, Yang, Lu,รวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์,2024) ดังที่นักศึกษาจีนได้อ้างจากตัวบทเพื่ออธิบาย ดังต่อไปนี้

> *.....ในแผ่นดินสมเด็จพระพันวษา ซึ่งทรงครองกรุงศรีอยุธยา มีข้าราชการทหารคนสำคัญชื่อขุนไกรพลพ่าย ภรรยาชื่อนางทองประศรี เมื่ออยู่กินกันแล้วได้ ย้ายไปตั้งรกรากอยู่สุพรรณบุรี คุมทหาร ๗๐๐ คน เก่งกล้าสามารถเป็นที่ยอมรับ นับถือของชาวสุพรรณบุรี*
>
> *เมืองสุพรรณบุรี มีนายกรมช้างกองนอก ชื่อขุนศรีวิชัย มีภรรยาชื่อนางเทพทอง เป็นมหาเศรษฐีมั่งมีเงินทองและเลี้ยงดูบ่าวไพร่จำนวนมากมาย*
>
> *ตำบลท่าพี่เลี้ยง เมืองสุพรรณบุรีเช่นกัน มีพันศรโยธา ภรรยาชื่อนางศรีประจัน เป็นมหาเศรษฐีร่ำรวยเงินทอง.....*
>
> (รื่นฤทัย สัจจพนธุ์, 2559:18)
>
> *.....นางอัปสรพระชายาทรงร่ำไห้ใจจะขาด ครั่นครวญคิดถึงความสมบูรณ์พูนสุข ความพรั่งพร้อมสมพระเกียรติยศ แต่เมื่อตกไปอยู่อยุธยา คงจะทรงลำบากยากแค้นแสนเข็ญ*

Citation:
Ma, J., Mungthanee, T., & Toadithep, T. (2026). Chinese Students' Interpretation and Understanding of Thai Society and Culture through the Thai Literary Khun Chang Khun Phaen. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6(6), e298377; DOI: https://doi.org/10.60027/iarj.2026.e298377

Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6 (6), November-December 2026
Old ISSN 2774-0374: New ISSN 2985-2749
Website: https://so03.tci-thaijo.org/index.php/IARJ/index
Article ID: e298377

โอ้ตัวกูอยู่มาในเชียงใหม่ เคยแต่ได้เสพย์สุขสโมสร
ชั้นแต่มีที่ไปในนคร ก็ทรงวออรชรให้ชูใจ
พวกชะแม่แลหลามมาตามหลัง ทั้งสนมกรมวังล้อมไสว
โอ้อกจะตกไปกรุงไทย จะเดินปนชนไหล่กับไพร่เลว
ชั้นข้าหลวงก็จะล่วงมาบังคับ จะยากยับเจ็บอกเหมือนตกเหว
จนผ้าดีจะไม่มีอยู่พันเอว อกจะแยกแหลกเหลวทุกวันไป.....

(รื่นฤทัย สัจจพนธุ์, 2559:217)

มิติที่สอง นักศึกษาบางคนขยายการวิเคราะห์ว่า การเลื่อนบรรดาศักดิ์เป็นกระบวนการจัดสรรสถานะเชิงสถาบัน เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงของทรัพยากรและกำลังคนอย่างเป็นรูปธรรม (ข้อมูลรวบรวมจากการสนทนา, 2024) ดังที่นักศึกษาจีนได้อ้างจากตัวบทเพื่ออธิบาย ดังต่อไปนี้

.....สมเด็จพระพันวษาทรงสดับแล้ว มีพระดำรัสให้ประทานรางวัลตามความชอบ ตัวพลายแก้วตั้งให้เป็นขุนแผน คุมพล ๕๐๐ คน และประทานเรือยาว ๙ วา ให้ทำหน้าที่ดูแลรักษาเขตแดนที่ปลายด่าน ส่วนพระยากำแพงเพชร พระยาระแหง พระยาเถิน รวมทั้งเจ้าเชียงทองรับพระราชทานรางวัลแล้ว ต่างแยกย้ายกลับบ้านเมือง.....

(รื่นฤทัย สัจจพนธุ์, 2559:97)

.....แล้วตรัสกับขุนแผน พลายงามว่ามีความชอบครั้งนี้มาก ทรงตั้งขุนแผนเป็นพระสุรินทร์ภาชัย เจ้าเมืองกาญจนบุรี พระราชทานเครื่องยศตามตำแหน่ง พร้อมเงิน ๑๕ ชั่ง และเสื้อผ้าแพรพรรณ ส่วนพลายงามทรงตั้งเป็นจมื่นไวยวรนาถ หัวหมื่นมหาดเล็กเวรฝ่ายขวา พระราชทานเครื่องยศ เงินตรา เสื้อผ้าตามตำแหน่งเช่นกัน แล้วยังให้พระยายมราชจัดการปลูกบ้านให้ ๕ หลังอีกด้วย.....

(รื่นฤทัย สัจจพนธุ์, 2559: 221-222)

ฉากดังกล่าวได้พรรณนาถึงโครงสร้างความสัมพันธ์ที่มั่นคงระหว่างทรัพย์สิน-บรรดาศักดิ์-การครอบครองกำลังคน

ดังนั้น ตามความเข้าใจของนักศึกษาจีนต่อตัวบท บ่าวไพร่ไม่เพียงเป็นผู้รับใช้ แต่เป็นดัชนีวัดฐานะอำนาจ และบารมีในสังคมศักดินาไทย โดยจำนวนบ่าวไพร่ที่ครอบครองสะท้อนความมั่งคั่งและยศถาบรรดาศักดิ์ของเจ้านายอย่างเป็นรูปธรรม

1.2 ภาพสังคมเกี่ยวกับพระราชอำนาจ

ตามความเข้าใจของนักศึกษาจีน พระราชอำนาจในตัวบทส่งผลต่อความสัมพันธ์ในหลายระดับ ผ่านสามมิติที่เชื่อมโยงกัน ได้แก่ พระราชอำนาจกับการพิพากษาชีวิต พระราชอำนาจกับการหล่อหลอมความจงรักภักดี และพระราชอำนาจกับความชอบธรรมเชิงศักดิ์สิทธิ์

ในมิติแรก นักศึกษาสังเกตว่า กษัตริย์สามารถตัดสินชีวิตราษฎรโดยตรง โดยมีรูปแบบการลงโทษคล้ายระบบเหลียนจั้ว (连坐) ในจีนโบราณ (Tian, Wu, รวบรวมจากการสัมภาษณ์, 2024) ดังที่นักศึกษาจีนได้อ้างจากตัวบทเพื่ออธิบาย ดังต่อไปนี้

Citation:
Ma, J., Mungthanee, T., & Toadithep, T. (2026). Chinese Students' Interpretation and Understanding of Thai Society and Culture through the Thai Literary Khun Chang Khun Phaen. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6(6), e298377; DOI: https://doi.org/10.60027/iarj.2026.e298377

Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6 (6), November-December 2026
Old ISSN 2774-0374: New ISSN 2985-2749
Website: https://so03.tci-thaijo.org/index.php/IARJ/index
Article ID: e298377

...สมเด็จพระพันวษาทอดพระเนตรเห็นดังนั้น กริ้วเป็นที่สุด รับสั่งว่าขุนไกร แกล้งแทงควายให้ตายเล่นต่อพระพักตร์ ทรงบัญชาให้เพชฌฆาตนำตัวไปฟันศีรษะ เอาศพขึ้นขาหยั่งเสียบประจานไว้ พร้อมทั้งริบสมบัติ ข้าทาสบริวารเป็นของหลวง...

(รื่นฤทัย สัจจพนธุ์, 2559: 22-23)

ในมิติที่สอง ความจงรักภักดีถูกทำให้เป็นค่านิยมภายในผ่านการอบรมในครอบครัว (Lu, Zhou, รวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์,2024) ดังที่นักศึกษาจีนได้อ้างจากตัวบทเพื่ออธิบาย ดังต่อไปนี้

.....นางยังสอนว่าเป็นข้ารับใช้พระมหากษัตริย์ต้องไม่ประมาทมิฉะนั้นจะได้รับราชภัย ผู้เป็นข้ารับใช้ต้องจดจำราชสวัสดิ์ ๑๐ ประการไว้ให้มั่นคง.....

(รื่นฤทัย สัจจพนธุ์, 2559: 110-111)

ในมิติที่สาม ได้แก่พระราชอำนาจเชื่อมโยงกับพลังเหนือธรรมชาติผ่านพิธีกรรม เช่นพิธีถือน้ำพระพิพัฒน์สัตยา (Liu, Wen, รวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์,2024) ดังที่นักศึกษาจีนได้อ้างจากตัวบทเพื่ออธิบาย ดังต่อไปนี้

.....เมื่อตกลงดังนั้น ก็ส่งทหารไปแจ้งทัพเชียงใหม่ พระยาฟ้าลั่นให้ทำพิธีถือน้ำพระพิพัฒน์สัตยาใหม่ แล้วให้ฝ่ายเมืองเชียงทองทำบัญชีอาวุธยุทธภัณฑ์มอบไว้.....

(รื่นฤทัย สัจจพนธุ์, 2559: 73)

ผ่านการพรรณนาดังกล่าว สามมิตินี้ทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ กล่าวคือ การลงโทษทำหน้าที่สร้างความยำเกรง ความจงรักภักดีเปลี่ยนความยำเกรงให้กลายเป็นค่านิยมทางสังคม และความชอบธรรมเชิงศักดิ์สิทธิ์ทำให้ระบบอำนาจมีฐานรองรับที่ยากจะถูกตั้งคำถามในระดับเดียวกับอำนาจทางโลก ด้วยเหตุนี้ อำนาจกษัตริย์จึงฝังรากอยู่ในสังคมผ่านทั้งความภักดีของผู้คน และกระบวนการสร้างภาพลักษณ์เชิงเทวะผ่านพิธีกรรมและศาสนา

ภายใต้กรอบความเข้าใจของนักศึกษาจีน ตัวบทสะท้อนว่าพระมหากษัตริย์ทรงแสดงพระราชอำนาจอย่างเด็ดขาดผ่านการลงโทษและการประหารชีวิตโดยพลการ ขณะเดียวกันยังอาศัยกลไกความจงรักภักดีและพิธีกรรมทางศาสนาในการเปลี่ยนการบังคับให้กลายเป็นการยอมรับจากภายในของราษฎร กระบวนการดังกล่าวนำไปสู่การก่อรูปของความชอบธรรมที่ผสานทั้งความหวาดกลัวและความศรัทธาเข้าด้วยกัน

1.3 ภาพสังคมที่ศาสนาและพลังเหนือธรรมชาติดำรงอยู่ในวิถีชีวิตทางโลก

ตามความเข้าใจของนักศึกษาจีน มิติทางศาสนาในตัวบทมิได้แยกขาดจากชีวิตทางโลก โดย หลากหลาย ซับซ้อน แปลก เป็นคำอธิบายหลัก (ข้อมูลรวบรวมจากการสนทนา, วันที่ 8 กันยายน 2024) ภาพความเข้าใจนี้ปรากฏผ่านสามมิติ ได้แก่นักศึกษามองว่าพุทธศาสนา ไสยศาสตร์ และความเชื่อเรื่องผีดำรงอยู่ร่วมกันในพื้นที่ทางสังคมเดียวกัน (Yang, Zhao, Xiong, รวบรวมข้อมูลจากการสนทนา,2024) องค์ประกอบเชิงพยากรณ์ เช่น ความฝันและคำทำนาย ถูกใช้อธิบายชะตากรรมและสถานะทางสังคม (Zhang, Zhao, รวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์,2024) และเวทมนตร์คาถาถูกเชื่อมโยงกับการกระทำจริง โดยเฉพาะในฐานะเครื่องมือเสริมพลังสงคราม (Xiong, Liu, รวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์,2024) ดังที่นักศึกษาจีนได้อ้างจากตัวบทเพื่ออธิบาย ดังต่อไปนี้

.....ตอนนางเทพทองตั้งครรภ์ขุนช้าง นางฝันถึงช้างพลายตายเน่าอยู่ริมตลิ่ง มีนกตะกรุมคาบซากช้างไปวางไว้ในหอกลางที่นางนอน ขุนศรีวิชัยทำนายฝันให้เมีย ว่าจะได้ลูกชายหัวล้าน แต่จะมั่งมีเงินทองมหาศาล.....

(รื่นฤทัย สัจจพนธุ์, 2559:15)

Citation:
Ma, J., Mungthanee, T., & Toadithep, T. (2026). Chinese Students' Interpretation and Understanding of Thai Society and Culture through the Thai Literary Khun Chang Khun Phaen. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6(6), e298377; DOI: https://doi.org/10.60027/iarj.2026.e298377

Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6 (6), November-December 2026
Old ISSN 2774-0374: New ISSN 2985-2749
Website: https://so03.tci-thaijo.org/index.php/IARJ/index
Article ID: e298377

.....พลายแก้วกราบทูลอาสาทำศึกเชียงทองให้ได้ชัยชนะดังพระประสงค์สมเด็จพระพันวษามีพระบัญชาให้จัดทัพ และพระราชทานเงินตรา เสื้อผ้าแก่เหล่าทหาร พลายแก้วทูลลากลับบ้านไป ๓ วัน เพื่อไปปลุกเสกเครื่องรางของขลัง.....

(รื่นฤทัย สัจจพนธุ์, 2559:23)

ฉากเหล่านี้สะท้อนให้เห็นว่า ระบบความเชื่อในตัวบทมีลักษณะผสมผสานระหว่างพุทธศาสนา โหราศาสตร์ และไสยศาสตร์ โดยความเชื่อเหล่านี้ถูกนำมาใช้ทั้งในการทำนายเหตุการณ์ในอนาคต และในการเสริมสร้างอำนาจที่เกี่ยวข้องกับการเมืองและการสงคราม

ตามความเข้าใจของนักศึกษาจีน ตัวบทจึงนำเสนอระบบศาสนาและความเชื่อที่มีความซับซ้อนและหลากหลาย กล่าวคือ แนวคิดเรื่องกรรมตามคติพุทธดำรงอยู่ร่วมกับโหราศาสตร์และไสยศาสตร์พื้นบ้าน ความเชื่อเหล่านี้ไม่เพียงช่วยสร้างโครงเรื่องเชิงชะตากรรมผ่านเหตุการณ์อย่างความฝันพยากรณ์ หากยังทำหน้าที่เป็นความรู้เชิงปฏิบัติที่ถูกนำมาใช้ในการตัดสินใจด้านการเมืองและการสงคราม กระบวนการดังกล่าวจึงก่อรูปเป็นโครงสร้างสามประสานระหว่างศรัทธา การพยากรณ์ และอำนาจ

1.4 ภาพความไม่เท่าเทียมทางเพศในสังคมของตัวบท

ตามความเข้าใจของนักศึกษาจีน ความไม่เท่าเทียมทางเพศในตัวบทปรากฏในหลายระดับ โดย ไม่ยุติธรรม เหลื่อมล้ำ กดขี่ เป็นคำแสดงทัศนคติที่ปรากฏบ่อย (ข้อมูลรวบรวมจากการสนทนา, วันที่ 8 กันยายน 2024) ภาพนี้ปรากฏผ่านสามประเด็น ได้แก่การแต่งงานเป็นการจัดวางเชิงผลประโยชน์มากกว่าความต้องการส่วนตัวของผู้หญิง (Jiang, Yang, รวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์,2025) การตัดสินทางศีลธรรมระหว่างเพศมีลักษณะไม่สมมาตร โดยบุรุษได้รับสิทธิพิเศษทางจริยธรรม (รวบรวมข้อมูลจากการสนทนา,2025) ครอบครัวเป็นพื้นที่ที่บรรทัดฐานทางเพศถูกปลูกฝังและถ่ายทอดข้ามรุ่น (Xiong, Duan, Zhao, การสัมภาษณ์, วันที่ 10 มิถุนายน 2024)

ในระหว่างการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม นักศึกษาจีนได้อ้างตัวบทดังต่อไปนี้เพื่ออธิบายความเข้าใจของตน

.....พระเจ้าเชียงใหม่สงสารอาลัยพระธิดามาก แข็งใจกลั้นน้ำตา ปลอบโยนว่าเกิดมาไม่เคยอยากหักหาญน้ำใจลูก แต่ครั้งนี้ขัดสนจนใจนัก นางสร้อยฟ้าเป็นที่พึ่งของบิดา วงศาคณาญาติและประชาชน ถ้าไม่ได้ถวายนางไว้ คงพากันตายอยู่ที่เมืองใต้นี้.....ถ้าสามีคุ้มครองอยู่ใครอื่นจะว่าอย่างไร ก็ไม่เป็นไร แต่ถ้าสามีทิ้ง หมดเยื่อใย เหมือนสิ้นชาติสิ้นเชื้อ เข้าที่ไหนจะถูกดูหมิ่นเยาะหยัน ถึงจะแต่งงานใหม่ ยากจะหาคนที่เหมาะสมกันได้.....

(รื่นฤทัย สัจจพนธุ์, 2559: 226)

.....ฝ่ายพระเจ้าล้านช้างทรงขุ่นเคืองเอง .....ทรงปรึกษาว่าจะขอพึ่งพาอาณาจักรอยุธยาซึ่งมีแสนยานุภาพเป็นที่ เลื่องลือทุกเขตแคว้น โดยจะถวายสร้อยทองให้พระมหากษัตริย์อยุธยา ดังนั้น หาก เชียงใหม่ยกมารบ จะได้กองทัพอยุธยามาช่วยป้องกันเมือง.....

(รื่นฤทัย สัจจพนธุ์, 2559: 172)

ฉากเหล่านี้สะท้อนให้เห็นว่า ระเบียบเพศสภาพในตัวบทมีลักษณะผสมผสานระหว่างอำนาจปิตาธิปไตย ราชาธิปไตย และมาตรฐานศีลธรรมแบบสองมาตรฐาน ซึ่งทำหน้าที่ควบคุมสตรีและรักษาโครงสร้างอำนาจทาง

Citation:
Ma, J., Mungthanee, T., & Toadithep, T. (2026). Chinese Students' Interpretation and Understanding of Thai Society and Culture through the Thai Literary Khun Chang Khun Phaen. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6(6), e298377; DOI: https://doi.org/10.60027/iarj.2026.e298377

Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6 (6), November-December 2026
Old ISSN 2774-0374: New ISSN 2985-2749
Website: https://so03.tci-thaijo.org/index.php/IARJ/index
Article ID: e298377

การเมืองและสังคม

จากความเข้าใจของนักศึกษาจีน ตัวบทจึงนำเสนอระเบียบเพศสภาพในฐานะส่วนหนึ่งของโครงสร้างอำนาจ โดยสตรีถูกทำให้เป็นทรัพยากรทางการเมืองผ่านการสมรส ขณะที่บุรุษได้รับสิทธิพิเศษทางศีลธรรม ความไม่เท่าเทียมดังกล่าวไม่ได้ดำรงอยู่เพียงในระดับความสัมพันธ์ส่วนบุคคล หากยังถูกถ่ายทอดผ่านครอบครัวในฐานะพื้นที่แรกของการปลูกฝังอำนาจ และมีบทบาทในการรักษาระบบชนชั้นและราชาธิปไตย กระบวนการนี้จึงก่อรูปเป็นโครงสร้างสามประสานของการกดขี่ทางเพศ การควบคุมทางศีลธรรม และการสืบทอดอำนาจ

2. กลไกการตีความสังคมและวัฒนธรรมไทยตามความเข้าใจของนักศึกษาจีน

ภาพสังคมและวัฒนธรรมไทยข้างต้นมิได้เกิดขึ้นโดยอัตโนมัติ หากเป็นผลของกระบวนการตีความที่ค่อยก่อตัว ความหมายที่นักศึกษาสร้างขึ้นมิได้เป็นผลจากปัจจัยใดปัจจัยหนึ่งเพียงลำพัง หากก่อตัวขึ้นผ่านกระบวนการหลายขั้นตอนที่ทำให้จุดเริ่มต้นและจุดสนใจของการอธิบายเคลื่อนไปตามเงื่อนไขที่ผู้อ่านเผชิญ นักศึกษาจีนใช้กลไกการตีความสี่ประการ ได้แก่ 1) กลไกการกำหนดความหมายด้วยกรอบอ้างอิงทางวัฒนธรรมเดิม 2) กลไกการคัดกรองสัญญะและการขยายขอบฟ้าความเข้าใจผ่านตัวกลางภายนอก 3) กลไกการทบทวนและปรับความเข้าใจผ่านประสบการณ์ชีวิตในประเทศไทย และ 4) กลไกการจัดระเบียบความเข้าใจใหม่ผ่านการเจรจาในกลุ่มสนทนา

2.1 กลไกการกำหนดความหมายด้วยกรอบอ้างอิงทางวัฒนธรรมเดิม

เมื่อเริ่มอ่าน นักศึกษาจีนนำกรอบอ้างอิงที่มีอยู่ก่อนมาใช้ตีความตั้งแต่ช่วงแรก กรอบอ้างอิงนี้มีลักษณะเป็นชั้นที่ทำงานร่วมกัน โดยแต่ละชั้นมีบทบาทแตกต่างกัน

ชั้นแรกคือกรอบจากประสบการณ์ทางวัฒนธรรมจีนแบบดั้งเดิม ซึ่งมีรายละเอียดค่อนข้างมากและทำงานผ่านการเทียบเคียง นักศึกษามักเทียบเคียงกับสิ่งคุ้นเคย เช่น ระบบทาสกับระบบหนูปี้ (奴婢) ไสยศาสตร์ผสมพุทธกับแนวคิดสามศาสนาของจีน หรือระบบเมียหลายคนกับค่านิยมจีนในอดีต (He, Chen, Tian รวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์,2024) กรอบชั้นนี้ช่วยให้ผู้อ่านจัดวางสิ่งที่ไม่คุ้นเคยให้มีที่ทางในการทำความเข้าใจ

ชั้นที่สองคือกรอบจากประสบการณ์ทางกลุ่มชาติพันธุ์ ซึ่งมีลักษณะเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตและทำงานผ่านการรับรู้โดยตรง นักศึกษาชนกลุ่มน้อยจากยูนนานเข้าใจเรื่องความเชื่อเรื่องผีได้ลึกซึ้งกว่านักศึกษาจีนฮั่น เพราะมีพื้นฐานความเชื่อท้องถิ่นใกล้เคียงกับไทย (Wu, Wang, Zhao, รวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์,2024) กรอบชั้นนี้ช่วยให้ผู้อ่านประเมินคุณค่าของสิ่งที่พบในตัวบทได้อย่างเป็นธรรมชาติ

ชั้นที่สามคือภาพจำเดิมเกี่ยวกับประเทศไทย ซึ่งมีลักษณะเรียบง่ายและเปราะบางต่อการปะทะ หลายคนเดิมมีภาพจำว่าไทยเป็นสังคมพุทธที่ยิ้มแย้ม แต่เมื่ออ่านเนื้อหาที่เต็มไปด้วยการลงโทษโหดร้ายและไสยศาสตร์ จึงเกิดความสับสนและปรับภาพจำใหม่ (Duan, Jiang, Zhang, รวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์,2025) กรอบชั้นนี้กำหนดขอบเขตของสิ่งที่ผู้อ่านคาดหวังว่าจะพบ เมื่อตัวบทนำเสนอเนื้อหาที่อยู่นอกขอบเขตดังกล่าว กระบวนการทบทวนและปรับเปลี่ยนก็เริ่มต้นขึ้น นอกจากนี้ เพศของผู้อ่านยังกำหนดจุดโฟกัส โดยนักศึกษาหญิงมักเอาใจช่วยตัวละครหญิง ขณะที่นักศึกษาชายมุ่งสนใจฉากการรบ (Wen,Xiong, Lu, รวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์,2024)

กรอบอ้างอิงเดิมจึงมิได้เป็นเพียงพื้นหลังของการอ่าน หากมีบทบาทในการกำหนดทิศทางของการตีความ และในบางกรณียังกระตุ้นให้เกิดการทบทวนหรือปรับกรอบความเข้าใจในระหว่างกระบวนการอ่าน

2.2 กลไกการคัดกรองสัญญะและการขยายขอบฟ้าความเข้าใจผ่านตัวกลางภายนอก

ในระหว่างการอ่าน นักศึกษามิได้กระจายความสนใจอย่างเท่าเทียม กลไกนี้เป็นกระบวนการหลายชั้นที่

Citation:
Ma, J., Mungthanee, T., & Toadithep, T. (2026). Chinese Students' Interpretation and Understanding of Thai Society and Culture through the Thai Literary Khun Chang Khun Phaen. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6(6), e298377; DOI: https://doi.org/10.60027/iarj.2026.e298377

Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6 (6), November-December 2026
Old ISSN 2774-0374: New ISSN 2985-2749
Website: https://so03.tci-thaijo.org/index.php/IARJ/index
Article ID: e298377

ทำงานร่วมกัน

ในระดับแรก ผู้อ่านนำสัญญะบางประเภทเข้าสู่ศูนย์กลางของการตีความภายใต้กรอบเดิม นักศึกษามักสนใจสัญญะที่เทียบเคียงง่าย เช่น ลำดับชั้นทางสังคม ขณะที่สัญญะที่ขาดจุดเชื่อมโยงกับกรอบเดิม เช่น พิธีกรรมบางประเภท ถูกลดทอนเป็นหมวดหมู่กว้างหรือถูกพักไว้ชั่วคราว ภาพสังคมวัฒนธรรมไทยที่เกิดขึ้นจึงเป็นภาพที่ผ่านการกรองอย่างมีทิศทาง (Tian, Zhang, Liu, รวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์, 2024)

ในระดับที่สอง เมื่อกรอบเดิมไม่เพียงพอ นักศึกษาหันไปอาศัยตัวกลางภายนอก ได้แก่ เสิร์ชเอนจิน ปัญญาประดิษฐ์ หรือเพื่อนชาวไทย ตัวกลางเหล่านี้ช่วยนำสัญญะที่เคยถูกพักไว้กลับเข้าสู่โครงสร้างการตีความในรูปแบบใหม่ (Lu, Zhao, Yang, รวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์, 2025)

ในระดับที่สาม ผู้อ่านยังประเมินกรอบที่ตัวกลางนำเข้ามา โดยอาศัยประสบการณ์จากการอ่านตัวบทเป็นเกณฑ์ การลดทอนสัญญะจึงสามารถเกิดได้ทั้งจากภายในคือจากกรอบของผู้อ่านเอง และจากภายนอกคือจากกรอบที่ตัวกลางนำเข้ามา (รวบรวมข้อมูลจากการสนทนา, 2025)

กระบวนการทั้งหมดนี้ส่งผลให้ภาพสังคมวัฒนธรรมไทยที่ผู้อ่านสร้างขึ้นมิใช่ภาพสะท้อนของตัวบทโดยตรง หากเป็นภาพที่เกิดจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวบท กรอบอ้างอิงเดิม และตัวกลางภายนอก

2.3 กลไกการทบทวนและปรับความเข้าใจผ่านประสบการณ์ชีวิตในประเทศไทย

ประสบการณ์ชีวิตในประเทศไทยมีบทบาทต่อกระบวนการสร้างความหมายในสามระดับที่เชื่อมโยงกัน โดยระดับหนึ่งเป็นเงื่อนไขของอีกระดับหนึ่ง

ในระดับแรก ประสบการณ์ทำหน้าที่เป็นเงื่อนไขในการปรับจุดสนใจ ทำให้ประเด็นที่เคยเป็นฉากหลังทางประวัติศาสตร์ถูกเชื่อมโยงกับปรากฏการณ์ร่วมสมัย เช่น การสังเกตภาษาและพิธีกรรมในชีวิตจริงช่วยแก้ไขความเข้าใจผิดว่าลำดับชั้นหายไปแล้ว (Wen, Liu, Yang, รวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์,2024) การปรับจุดสนใจนี้ทำให้นักศึกษาเริ่มเห็นว่ารายละเอียดในตัวบทมีนัยสำคัญมากกว่าที่เคยคิด

ในระดับที่สอง ประสบการณ์ชีวิตทำหน้าที่เป็นแหล่งอ้างอิงเชิงประสบการณ์ที่มีความแตกต่างระหว่างมิติ มิติที่สังเกตได้โดยตรงผ่านภาษาและพิธีกรรมมักได้รับการอธิบายชัดเจน ขณะที่มิติเชิงอุดมการณ์ เช่น ความชอบธรรมของสถาบันกษัตริย์ ยังเป็นประเด็นที่ยาก (Zhao, Zhou, Chen, รวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์, 2024)

ในระดับที่สาม เมื่อทั้งสองกระบวนการข้างต้นสะสมมากเพียงพอ จุดสนใจเคลื่อนจากการรับความหมายโดยตรงไปสู่การสังเกตวิธีที่ตัวบทสร้างความหมาย กล่าวคือ นักศึกษาเริ่มสังเกตไม่เพียงว่าตัวบทเล่าอะไร หากยังสังเกตว่าตัวบทเล่าอย่างไร การเปลี่ยนแปลงจึงเกิดในระดับจุดเน้น มิใช่ทิศทางของข้อสรุป (Xiong, He, Wang, รวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์, 2025)

ประสบการณ์ชีวิตจึงมิได้เข้ามาแทนที่ตัวบท หากทำให้กระบวนการตีความหันมาพิจารณาวิธีการสร้างความหมายภายในตัวบทมากขึ้น

2.4 กลไกการจัดระเบียบความเข้าใจใหม่ผ่านการเจรจาในกลุ่มสนทนา

กลไกทั้งสามระดับที่กล่าวมาล้วนเกิดขึ้นในระดับปัจเจก คำถามจึงอยู่ที่ว่า เมื่อความเข้าใจที่ต่างกันเหล่านั้นเข้าสู่พื้นที่แลกเปลี่ยนร่วมกัน จะเกิดอะไรขึ้นกับกระบวนการตีความ ในการสนทนากลุ่ม การเปลี่ยนแปลงมิได้เกิดจากการโต้เถียง หากเกิดจากการฟัง การเสริม และการปรับถ้อยคำอย่างต่อเนื่องที่ค่อยสะสมขึ้น ผ่านกลไกสี่ลักษณะที่ทำงานในระดับความลึกที่แตกต่างกัน ได้แก่ การเสริมข้อมูลที่ขยายขอบเขตการสังเกต ซึ่งเปลี่ยนแปลง

Citation:
Ma, J., Mungthanee, T., & Toadithep, T. (2026). Chinese Students' Interpretation and Understanding of Thai Society and Culture through the Thai Literary Khun Chang Khun Phaen. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6(6), e298377; DOI: https://doi.org/10.60027/iarj.2026.e298377

Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6 (6), November-December 2026
Old ISSN 2774-0374: New ISSN 2985-2749
Website: https://so03.tci-thaijo.org/index.php/IARJ/index
Article ID: e298377

ในระดับที่ตื้นที่สุด การปรับกรอบคำถามที่จัดเรียงข้อมูลใหม่ ซึ่งเปลี่ยนแปลงในระดับที่ลึกขึ้น การทบทวนเกณฑ์การอ่านที่ทำให้ตระหนักถึงท่าทีของตนเอง ซึ่งเปลี่ยนแปลงในระดับที่ลึกที่สุด และการปรับระดับการใช้แนวคิดให้เชื่อมโยงกับรายละเอียดตัวบทมากขึ้น ซึ่งเปลี่ยนแปลงในมิติที่ต่างออกไป คือทำให้แนวคิดเปลี่ยนจากเครื่องมือจัดประเภทเป็นเครื่องมือวิเคราะห์ที่ตอบสนองต่อรายละเอียดของตัวบท (รวบรวมข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม, 2024, 2025) กลไกทั้งสี่จึงมิใช่สี่ขั้นตอนที่เรียงต่อกันอย่างเป็นเส้นตรง หากเป็นสี่ลักษณะของการเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้นซ้อนทับกันได้ในการสนทนาเดียวกัน

ผลที่เกิดขึ้นมิใช่ฉันทมติในเชิงเนื้อหา หากเป็นพื้นฐานร่วมในเชิงวิธีการ กล่าวคือ นักศึกษาค่อยพัฒนาวิธีการเริ่มต้นอธิบายที่คล้ายคลึงกัน โดยจุดตั้งต้นของการอธิบายเคลื่อนจากการตัดสินโดยตรงไปสู่การพิจารณาเงื่อนไขภายในตัวบท ความหลากหลายของจุดเน้นยังคงอยู่ แต่จุดตั้งต้นร่วมนี้ค่อยก่อตัวขึ้นผ่านการสนทนา มิใช่สิ่งที่นักศึกษาตกลงกันอย่างชัดเจนกลไกทั้งสี่ประการทำงานต่อเนื่องกัน ตั้งแต่การใช้ความรู้เดิมเป็นจุดตั้งต้น การคัดกรองสัญญะ การตรวจสอบผ่านประสบการณ์จริง จนถึงการเจรจาในชุมชน ก่อให้เกิดกระบวนการประกอบสร้างความเข้าใจข้ามวัฒนธรรมของนักศึกษาจีนที่มีพลวัตและหลายมิติ

โดยสรุป การศึกษาครั้งนี้สรุปผลตามวัตถุประสงค์สองข้อ ดังนี้

ในด้านภาพสังคมและวัฒนธรรมไทย นักศึกษาจีนสร้างความเข้าใจจากตัวบทเป็นสี่มิติที่เชื่อมโยงกัน ได้แก่ โครงสร้างลำดับชั้นที่สถานะสัมพันธ์กับกำลังคนและบรรดาศักดิ์ พระราชอำนาจที่แทรกซึมผ่านการลงโทษ ค่านิยมความจงรักภักดี และความชอบธรรมเชิงศักดิ์สิทธิ์ ระบบความเชื่อที่ผสมผสานพุทธศาสนา ไสยศาสตร์ และพลังเหนือธรรมชาติจนมีผลต่อการตัดสินใจและการกระทำของตัวละคร และระเบียบเพศสภาพที่ถ่ายทอดผ่านครอบครัวข้ามรุ่น ทั้งสี่มิติร่วมกันฉายภาพระบบสังคมที่ธำรงตนเองได้ตั้งแต่ระดับสถาบันจนถึงวิถีปฏิบัติในชีวิตประจำวัน

ในด้านกลไกการตีความ ความเข้าใจดังกล่าวก่อตัวผ่านกลไกสี่ระดับ ได้แก่ กรอบอ้างอิงทางวัฒนธรรมเดิมเป็นจุดตั้งต้น การคัดกรองสัญญะและการขยายขอบฟ้าผ่านตัวกลางภายนอก การทบทวนผ่านประสบการณ์ชีวิตในประเทศไทย และการจัดระเบียบความเข้าใจใหม่ผ่านการเจรจาในกลุ่มสนทนา กลไกเหล่านี้ทำงานต่อเนื่องทั้งก่อน ระหว่าง และหลังการอ่าน โดยทิศทางและจุดเน้นของการตีความเคลื่อนไปตามเงื่อนไขที่ผู้อ่านเผชิญ จนก่อตัวเป็นภาพความเข้าใจที่ผ่านการคัดกรอง การเจรจา และการจัดวางใหม่หลายระดับ

อภิปรายผล

งานวิจัยนี้มุ่งศึกษากระบวนการที่นักศึกษาจีนวิชาเอกภาษาไทยทำความเข้าใจปรากฏการณ์ทางสังคมและวัฒนธรรมไทยผ่านการอ่านวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผน รวมถึงวิเคราะห์กลไกการตีความที่อยู่เบื้องหลัง ผลการวิจัยพบว่าการอ่านวรรณกรรมสามารถส่งเสริมความเข้าใจข้ามวัฒนธรรมได้อย่างเป็นรูปธรรม ทว่าผลดังกล่าวมิได้เกิดขึ้นโดยอัตโนมัติ หากแต่ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขและพัฒนาการที่เป็นลำดับขั้น

ในระดับความเข้าใจเนื้อหา นักศึกษาจีนมิได้มองปรากฏการณ์เรื่องลำดับชั้นทางสังคม อำนาจกษัตริย์ ศาสนา และระเบียบเพศสภาพแยกขาดจากกัน หากเชื่อมโยงสิ่งเหล่านี้เข้าด้วยกันเป็นภาพสังคมที่แต่ละมิติทำงานเกื้อหนุนกัน ตั้งแต่โครงสร้างลำดับชั้นเป็นกรอบพื้นฐาน พระราชอำนาจเป็นแรงขับเคลื่อน ระบบความเชื่อให้ความชอบธรรม ไปจนถึงเพศสภาพและครอบครัวที่ถ่ายทอดระเบียบข้ามรุ่น ความเข้าใจดังกล่าวสะท้อนศักยภาพของผู้อ่านในการประกอบสร้างภาพสังคมด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการเติมเต็มช่องว่างของอีเซอร์ (Iser,

Citation:
Ma, J., Mungthanee, T., & Toadithep, T. (2026). Chinese Students' Interpretation and Understanding of Thai Society and Culture through the Thai Literary Khun Chang Khun Phaen. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6(6), e298377; DOI: https://doi.org/10.60027/iarj.2026.e298377

Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6 (6), November-December 2026
Old ISSN 2774-0374: New ISSN 2985-2749
Website: https://so03.tci-thaijo.org/index.php/IARJ/index
Article ID: e298377

1978) ที่ว่าตัวบทมิได้อธิบายตรรกะของระบบสังคมโดยตรง หากผู้อ่านใช้ประสบการณ์ทางวัฒนธรรมประกอบสร้างภาพดังกล่าวจากรายละเอียดที่กระจายอยู่ในตัวบท อย่างไรก็ตาม ภาพดังกล่าวมิใช่ภาพจำลองของความเป็นจริงทางประวัติศาสตร์ไทย หากเป็นความเข้าใจเฉพาะที่เกิดขึ้น ณ จุดบรรจบระหว่างสองขอบฟ้าทางวัฒนธรรม ซึ่งมีทั้งจุดที่สื่อสารข้ามวัฒนธรรมได้อย่างมีนัยสำคัญ และจุดที่ยังคงเป็นช่องว่างทางการตีความ

ในระดับความเข้าใจเนื้อหา นักศึกษาจีนมิได้มองปรากฏการณ์เรื่องลำดับชั้นทางสังคม อำนาจกษัตริย์ ศาสนา และระเบียบเพศสภาพแยกขาดจากกัน หากเชื่อมโยงสิ่งเหล่านี้เข้าด้วยกันเป็นภาพสังคมที่แต่ละมิติทำงานเกื้อหนุนกัน ตั้งแต่โครงสร้างลำดับชั้นเป็นกรอบพื้นฐาน พระราชอำนาจเป็นแรงขับเคลื่อน ระบบความเชื่อให้ความชอบธรรม ไปจนถึงเพศสภาพและครอบครัวที่ถ่ายทอดระเบียบข้ามรุ่น ความเข้าใจดังกล่าวสะท้อนศักยภาพของผู้อ่านในการประกอบสร้างภาพสังคมด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการเติมเต็มช่องว่างของอีเซอร์ (Iser, 1978) ที่ว่าตัวบทมิได้อธิบายตรรกะของระบบสังคมโดยตรง หากผู้อ่านใช้ประสบการณ์ทางวัฒนธรรมประกอบสร้างภาพดังกล่าวจากรายละเอียดที่กระจายอยู่ในตัวบท อย่างไรก็ตาม ภาพดังกล่าวมิใช่ภาพจำลองของความเป็นจริงทางประวัติศาสตร์ไทย หากเป็นความเข้าใจเฉพาะที่เกิดขึ้น ณ จุดบรรจบระหว่างสองขอบฟ้าทางวัฒนธรรม ซึ่งมีทั้งจุดที่สื่อสารข้ามวัฒนธรรมได้อย่างมีนัยสำคัญ และจุดที่ยังคงเป็นช่องว่างทางการตีความ

อีกทั้ง ในด้านกลไกการเจรจาในกลุ่มสนทนา ผลการวิจัยสอดคล้องกับแนวคิดชุมชนแห่งการตีความของฟิช (Fish, 1980) แต่แตกต่างในจุดสำคัญ กล่าวคือ ชุมชนผู้อ่านในงานวิจัยนี้มิใช่กลุ่มที่มีอยู่ก่อนอย่างมั่นคง หากก่อรูปขึ้นอย่างพลวัตผ่านการสนทนา และกลยุทธ์การตีความถูกปรับเปลี่ยนอย่างต่อเนื่องผ่านปฏิสัมพันธ์ มิใช่สิ่งที่กำหนดไว้ล่วงหน้า

ข้อค้นพบที่สำคัญยิ่งของงานวิจัยนี้คือ ในการทำความเข้าใจข้ามวัฒนธรรม เมื่อเผชิญกับวัฒนธรรมที่คล้ายคลึงแต่แตกต่าง ผู้อ่านอาจตกอยู่ในกับดักความมั่นใจลวงว่าตนเข้าใจแล้ว ความใกล้ชิดทางวัฒนธรรมระหว่างไทยกับจีนแม้จะช่วยลดอุปสรรคเบื้องต้น แต่กลับสร้างความมั่นใจเกินจริงได้ ความคล้ายคลึงในระดับสัญญะพื้นผิว เช่น พิธีกรรมทางพุทธศาสนา ระบบลำดับชั้น และโครงสร้างอำนาจ ได้เปิดทางให้กลไกการเทียบเคียงทำงานได้ง่าย ขณะเดียวกันการตรวจสอบผ่านประสบการณ์ เมื่อไม่มีข้อมูลโต้แย้งก็ยิ่งเสริมความเชื่อมั่นเดิม ทำให้นักศึกษาด่วนสรุปว่าตนเข้าใจแล้ว ทั้งที่ยังขาดทรัพยากรในการปรับเทียบทางวัฒนธรรมอย่างเพียงพอ ข้อค้นพบนี้แตกต่างจากสมมติฐานที่มักพบในงานวิจัยข้ามวัฒนธรรมทั่วไปที่มองว่าความเข้าใจย่อมถูกขัดขวางด้วยความแตกต่างอย่างรุนแรงเสมอ งานวิจัยนี้ชี้ว่าในบางบริบท ความเข้าใจอาจมิได้ถูกขัดขวางด้วยความแตกต่างมากเกินไป หากกลับถูกจำกัดด้วยความคุ้นเคยมากเกินไป ดังนั้นความใกล้ชิดทางวัฒนธรรมจึงเป็นทั้งสะพานสู่ตัวบท และอาจเป็นกับดักที่ขัดขวางความเข้าใจในระดับลึก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ในการจัดการเรียนการสอนวรรณกรรมภาษาต่างประเทศ อาจพิจารณานำแนวทางการปรับเทียบทางวัฒนธรรมมาใช้ โดยปรับจุดเน้นจากการแสวงหาความหมายที่ถูกต้องเพียงรูปแบบเดียว ไปสู่การสนับสนุนกระบวนการตีความของผู้เรียน เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษาตระหนักและสะท้อนคิดต่ออิทธิพลของความคุ้นเคยทางวัฒนธรรมที่มีต่อความเข้าใจของตน

Citation:
Ma, J., Mungthanee, T., & Toadithep, T. (2026). Chinese Students' Interpretation and Understanding of Thai Society and Culture through the Thai Literary Khun Chang Khun Phaen. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6(6), e298377; DOI: https://doi.org/10.60027/iarj.2026.e298377

ในระดับการพัฒนาการศึกษาระดับภูมิภาค การอ่านวรรณกรรมอาจถูกนำมาใช้เป็นแนวทางหนึ่งในการส่งเสริมความสามารถด้านความเข้าใจวัฒนธรรม โดยอาศัยความหลากหลายทางชาติพันธุ์และวัฒนธรรมของมณฑลยูนนานเป็นฐานในการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับบริบทเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

งานวิจัยในอนาคตอาจใช้การออกแบบการวิจัยแบบติดตามระยะยาว เพื่อศึกษาพัฒนาการของความสามารถในการตีความตามช่วงเวลาและประสบการณ์การเรียนรู้ในต่างประเทศ อันจะช่วยให้เข้าใจการเปลี่ยนแปลงของกระบวนการทำความเข้าใจข้ามวัฒนธรรมได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

ควรพิจารณาขยายกลุ่มตัวอย่างให้ครอบคลุมผู้อ่านที่มิได้ศึกษาในสาขาภาษาไทย รวมถึงผู้อ่านชาวไทย เพื่อเปิดโอกาสให้เกิดการอ่านเปรียบเทียบในหลายทิศทาง ซึ่งจะช่วยตรวจสอบบทบาท

เอกสารอ้างอิง

กิตติศักดิ์ เจิมสิทธิประเสริฐ. (2554). นัยทางการเมืองใน “เสภาเรื่องขุนช้าง-ขุนแผน.” *วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร ฉบับภาษาไทย, 31*(2), 119–134.

ดิษยทรรศน์ ศรีบุญเรือง, & อรทัย เพียยุระ. (2563). เพศภาวะและเพศวิถีในเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน. *วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ, 5*(3), 21–35.

ทับทิม แซ่เหลี่ยง. (2563). การแปลเสภาขุนช้างขุนแผนสู่วรรณกรรมร้อยแก้วเรื่อง *The Tale of Khun Chang Khun Phaen* ตอน *Khun Phaen and Wanthong Quarrel*. *วารสารคณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 42*(2), 141–163.

รื่นฤทัย สัจจพันธุ์. (2559). *เล่าเรื่องขุนช้างขุนแผน* (พิมพ์ครั้งที่ 4). แสงดาว.

สนธยา นิกูลรัมย์ สุธาทิพย์ พุ่มพวง และสำราญ ธุระตา (2567). การวิเคราะห์รสวรรณคดีไทยที่ปรากฏในวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผน. *วารสารภาษาไทยและวัฒนธรรมไทย*, *10*(1), 55–74. สืบค้น จาก https://so06.tci-thaijo.org/index.php/KUTH/article/view/273448

สุพัชริณทร์ นาคคงคำ. (2564). ภาพแทนสตรีในวรรณคดีไทยเรื่องขุนช้างขุนแผน. *พิฆเนศวร์สาร, 17*(2), 43–59.

Alsheikh, N. O., Elhoweris, H., & Ahmadi, A. (2022). The interplay of cultural schemata and English language proficiency in reading comprehension: A cross-cultural study. *Reading Psychology, 43*(4–5), 295–316. https://doi.org/10.1080/02702711.2022.2106869

Baker, C., & Phongpaichit, P. (2013). Protection and power in Siam: From *Khun Chang Khun Phaen* to the Buddha amulet. *Southeast Asian Studies, 2*(2), 215–242.

Bleich, D. (1978). *Subjective criticism*. Johns Hopkins University Press.

Byram, M. (1997). *Teaching and assessing intercultural communicative competence*. Multilingual Matters.

Deardorff, D. K. (2006). Identification and assessment of intercultural competence as a student outcome of internationalization. *Journal of Studies in International Education, 10*(3), 241–266. https://doi.org/10.1177/1028315306287002

Citation:
Ma, J., Mungthanee, T., & Toadithep, T. (2026). Chinese Students' Interpretation and Understanding of Thai Society and Culture through the Thai Literary Khun Chang Khun Phaen. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6(6), e298377; DOI: https://doi.org/10.60027/iarj.2026.e298377

Duan, Z. (2021). Dreams in *Khun Chang Khun Paen* and their cultural significance. In *Proceedings of the 2020 International Conference on Language, Communication and Culture Studies (ICLCCS 2020)* (pp. 286–290). Atlantis Press. https://doi.org/10.2991/assehr.k.210313.054

Fish, S. (1980). *Is there a text in this class? The authority of interpretive communities*. Harvard University Press.

Gadamer, H.-G. (2004). *Truth and method* (2nd rev. ed., J. Weinsheimer & D. G. Marshall, Trans.). Continuum. (Original work published 1960)

Holub, R. C. (1984). *Reception theory: A critical introduction*. Methuen.

Iser, W. (1978). *The act of reading: A theory of aesthetic response*. Johns Hopkins University Press.

Jauss, H. R. (1982). *Toward an aesthetic of reception* (T. Bahti, Trans.). University of Minnesota Press. (Original work published 1970)

Kern, R. (2000). *Literacy and language teaching*. Oxford University Press.

Kramsch, C. (1993). *Context and culture in language teaching*. Oxford University Press.

Kramsch, C. (2011). The symbolic dimensions of the intercultural. *Language Teaching, 44*(3), 354–367. https://doi.org/10.1017/S0261444810000431

Langer, J. A. (1995). *Envisioning literature: Literary understanding and literature instruction*. Teachers College Press.

Liddicoat, A. J., & Scarino, A. (2013). *Intercultural language teaching and learning*. Wiley-Blackwell.

Nguyen, K. Y., & Mahawarakorn, S. (2019). The teaching and learning of the Khun Chang Khun Phaen epic in the Socialist Republic of Vietnam. *Journal of Liberal Arts Review, 14*(2), 56–65.

Panikkar, R. (1979). *Myth, faith and hermeneutics: Cross-cultural studies*. Paulist Press.

Peskin, J. (1998). Constructing meaning when reading poetry: An expert-novice study. *Cognition and Instruction, 16*(3), 235–263. https://doi.org/10.1207/s1532690xci1603_1

Ricœur, P. (1981). *Hermeneutics and the human sciences: Essays on language, action, and interpretation* (J. B. Thompson, Trans.). Cambridge University Press.

Rosenblatt, L. M. (1978). *The reader, the text, the poem: The transactional theory of the literary work*. Southern Illinois University Press.

Steffensen, M. S., Jogdeo, C., & Anderson, R. C. (1978). *A cross-cultural perspective on reading comprehension* (Technical Report No. 97). Center for the Study of Reading, University of Illinois at Urbana–Champaign.

Citation:
Ma, J., Mungthanee, T., & Toadithep, T. (2026). Chinese Students' Interpretation and Understanding of Thai Society and Culture through the Thai Literary Khun Chang Khun Phaen. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6(6), e298377; DOI: https://doi.org/10.60027/iarj.2026.e298377